

Oppilaitos hyvinvoivana oppimisympäristönä

- yhteisöllinen opiskeluhoito
- yksilökohtainen opiskeluhoito

Työrukkaneen ja Teemacafe menetelmäkuvauksia

Työrukkaneen

Yhteisen käsityksen luominen yhteisöllisestä opiskeluhoitosta (yhteisöllisyys)

Tapaaminen kestää kaksi tuntia.

Työrukkaneen työryhmän ensimmäinen moniammatillinen yhteistyöpaja, jossa luodaan pohjaa yhteisölliselle kehittämistyölle. Tavoitteena on herättää innostus yhteisöllisen työskentelyn tarjoamiin mahdollisuuksiin. Tarkoituksena on yhdessä pohtien koota ajatuksia ja kokemuksia yhteisöllisen opiskeluhoiton toteuttamisesta arkityön tasolla. Keskustelulle pohjustuksena esitellään uuden oppilas- ja opiskelijahuoltolain ehdotuksessa oleva kuvaus yhteisöllisestä opiskeluhoitosta.

Kysymykset:

- Mitkä asiat tällä hetkellä ovat toimivia työpaikassani ja mitkä ovat tärkeimpiä voimavarojamme?
- Mitkä asiat koen tällä hetkellä haasteiksi, mitä kysymyksiä pitää vielä ratkaista?
- Mille uusille hyvillä asioille nyt avautuu mahdollisuus yhteisöllisen työn kautta?

Aiheesta käydään keskustelua pienryhmissä. Keskustelujen tuotokset kootaan posti-it lapuilla erillisiin postereihin seinillä, (prosessikävely). Kysymyksiin kertyneet vastaukset esitellään ja osallistujat tekevät tarkentavia kysymyksiä niihin, aiheesta käydään keskustelu. Kokonaisuus kootaan yhteisesti keskustellen.

Tuotos:

Tuotoksesta jäsenetään kuvauskooste: Yhteinen käsitys yhteisöllisestä opiskeluhoitosta.

Työrukkaneen

Kuvaus opiskelijan ohjaamisesta yksilönä ja ryhmässä (yksilöllinen työ)

Tapaaminen kestää kaksi tuntia.

Työpajan tavoitteena on koota ideoita ja käytössä olevia menetelmiä opiskelijan kohtaamiseen ja ohjaamiseen yksilönä ja ryhmässä. Työrukkaneessa käyty keskustelu tulee toimimaan pohjana sille, mistä puhutaan teemacafessa. Tapaamiseen alkuun esitetään kooste edellisen työpajan tuotoksista. Tämän työrukkaneen tarkoituksena on luoda ryhmittäin ns. case-oppilas, ajatus siitä, millaisia opiskelijoita työssä tullaan kohtaamaan, millaisia ohjaustarpeita heillä saattaa olla ja miten heitä ohjataan. Työrukkaneessa työpajan osallistujat jaetaan kolmeen ryhmään. Opiskelijakuvaus luodaan seuraavalla tavalla:

1. Ryhmät luovat opiskelija-casen oman arkityönsä kokemuksista (nimi, luonnehdinta, tuen tarpeet)
2. Ryhmät saavat pöytänsä 4 eriväristä A3-paperia, joihin kootaan tekstiä. Näkökulmana mitä minä teen kyseisen opiskelijan kanssa omassa työkuvaussani, (rich picture -posterit). Hyödynnetään työryhmäläisten erilaisia kokemuksia. Laskeudutaan oman työn tasolle, konkreettisia kuvauksia.

Aiheet papereissa:

- Mikä on tärkeää, kun ohjaat tätä opiskelijaa yksilöllisesti
- Miten tuet/huomioit opiskelijaa ryhmäopetustilanteissa
- Mitä tukitoimia opiskelijalla on oppilaitoksessa ja sen ulkopuolella
- Keiden kanssa ja miten teet yhteistyötä opiskelijan ohjauksen ja tuen toteutuksessa

3. Tämän jälkeen opiskelijakuvausten kokonaisuus esitellään muille, jotka saavat kommentoida aiheeseen ja esittää kysymyksiä.

3. Näistä kootaan malli, miten opiskelijan ohjaaminen ja opiskeluhoito toteutuu arjessa. Osallistujat merkitsevät esityksiin kolmella huomiolapulla toimivimmat toimintatavat, (äänestyskävely) → näistä kootaan teemacafen kysymykset.

4. Lopuksi yhteenvetona pienryhmäkeskustelu (akvaariokeskustelu) aiheesta.

Tuotos:

Tuotoksesta jäsenetään kooste opiskelijan ohjaamisesta ja tuesta yksilöllisesti ja yhteisöllisesti.

Teemacafe

Kuvaus opiskelijan moniammatillisesta ohjauksesta yksilönä ja ryhmässä (yhteisöllinen ja moniammatillinen ohjaus ja tuki)

Tapaaminen kestää 1,5 tuntia.

Teemacafen tavoitteena on laajentaa työrukkasen työpajan työskentelyä eri koulutusalojen opetuksen ja ohjauksen arkeen. Työrukkasen työryhmän jäsenet ovat jalkautuneet omien koulutusalojensa tiimien työryhmien jäseneksi ja hyödyntävät työskentelyssä edellisen työpajan työskentelyn kokemuksia. Tapaamisessa halutaan koota vielä laajemmin ideoita ja käytössä olevia menetelmiä opiskelijan kohtaamiseen ja ohjaamiseen yksilönä ja ryhmässä. Teemacafessa luodaan koulutusaloittain heille ”tyypillinen” case-oppilas. Opiskelijakuvaus luodaan seuraavalla tavalla:

1. Ryhmät luovat opiskelija-casen oman arkityönsä kokemuksista (nimi, luonnehdinta, tuen tarpeet)
2. Ryhmät saavat pöytään 4 eriväristä A3-paperia, joihin kootaan tekstiä. Näkökulmana mitä minä teen kyseisen opiskelijan kanssa omassa työkuvassani, (rich picture -posterit). Hyödynnetään työryhmäläisten erilaisia kokemuksia. Laskeudutaan oman työn tasolle, konkreettisia kuvauksia.

Aiheet papereissa:

- Mikä on tärkeää, kun ohjaat tätä opiskelijaa yksilöllisesti
- Miten tuet/huomioit opiskelijaa ryhmäopetustilanteissa
- Mitä tukitoimia opiskelijalla on oppilaitoksessa ja sen ulkopuolella
- Keiden kanssa ja miten teet yhteistyötä opiskelijan ohjauksen ja tuen toteutuksessa

3. Tämän jälkeen opiskelijakuvauksen kokonaisuus esitellään muille, jotka saavat kommentoida aiheeseen ja esittää kysymyksiä.

3. Näistä kootaan malli, miten opiskelijan ohjaaminen ja opiskeluhuolto toteutuu arjessa. Osallistujat merkitsevät esityksiin kolmella huomiolapulla toimivimmat toimintatavat (äänestyskävely).

4. Lopuksi yhteenvetona pienryhmäkeskustelu (akvaariokeskustelu) aiheesta.

Tuotos:

Tuotoksesta jäsenetään kooste opiskelijan ohjauksesta ja tuesta yksilöllisesti ja yhteisöllisesti.

Työrukkasen

Moniammatilliset tehtäväkuvaukset opiskeluprosessin eri vaiheissa (moniammatillinen työ)

Tapaaminen kestää kaksi tuntia.

Työrukkasen työpajan tavoitteena on pohjustaa tulevan teemacafen yhteisöllistä työskentelyä. Työryhmät kokoavat oppilaitoksen eri ammattiryhmien tehtäviä prosessikuvauksena opiskelijan opintojen eri vaiheissa. Ensin kootaan omien kokemusten pohjalta, mitä opiskelija ja hänen huoltajansa odottavat opiskeluprosessin eri vaiheissa; Millaisia kysymyksiä, odotuksia ja ohjaustarpeita opiskelijalla ja huoltajilla on? (porinaryhmä)

Seuraavaksi seinätauluun kootaan kuvaukset, mitä tehtäviä eri ammattialojen työntekijöillä on ennen opiskelijan opintojen alkua, opintojen alkaessa, opintojen aikana, opintojen päättyessä ja opintojen jälkeen (prosessikävely). Työskentely toteutetaan kolmessa työryhmässä, jotka kootaan eri ammattialojen edustajista. Tehtäväkuvaukset kootaan kolmeen ammatilliseen aihealueeseen:

- opetus ja oppiminen
- opinto-ohjaus, ura- ja ammatinvalinta
- opiskeluhuollon ja asumisen tuki

Työryhmät esittelevät muille omat kuvauksensa, joita muuta saavat halutessaan täydentää. Kokonaiskoonti käydään yhteiskeskusteluna ja kysytään, mitä ajatuksia työskentely ja sen tulokset osallistujissa herättivät ja mitä kehittämideoita siitä syntyi.

Tuotos:

Tuotoksesta jäsenetään kokonaiskooste eri ammattialojen työtehtävistä opiskelijan opintojen eri vaiheissa, mitä toteutetaan yksilökohtaisena ja mitä yhteisöllisenä.

Teemacafe (yhteisöllinen työ)

Tapaaminen kestää noin tunnin.

Tavoitteena on pohtia yhteisöllisesti toteutettavaa moniammatillista työtä ja yhteistyötä opiskelijan opintopolun aikana. Opintopolku on jaettu viiteen eri vaiheeseen, jotka on merkitty väreillä. Jokainen koulutusalan ryhmä valitsee oman alueensa, johon pohtii vastauksia annettuihin kysymyksiin (tulevaisuusmuistelu). Työrukkaneen työryhmän jäsenet ovat jalkautuneet omien koulutusalojensa tiimien työryhmien jäseneksi ja hyödyntävät työskentelyssä oman työtiiminsä arkikokemuksia. Tulevaisuusmuistelu lähtee siitä ajatuksesta, että työvaiheen kehittämisestä on kulunut vuosi ja moniammatillinen työ sujuu erittäin hyvin. Työskentely pohjustetaan seuraavien kysymysten avulla: Mikä kysymys on ratkennut, mikä toimii erittäin hyvin, mikä huojentaa ja ilahduttaa, mitkä ovat tärkeimmät asiat, mitkä on ratkaistu, mitä itse on tehnyt asioiden ratkeamiseksi, mikä auttoi, mikä mahdollisti asian etenemisen.

Eri työryhmien aihealueet:

- Ennen opintojen alkua; Miten valmistaudutaan järjestämään opiskelijoiden asiat etukäteen? (punainen)
- opintojen alkaessa; moniammatillisen työskentely aloittaessa uuden lukukauden – mikä hyödyttäisi alkua (lila)
- alkaessa, mutta ennen hojksia; miten tehdään hops, miten tehdään hyväksiluku, mitä opiskelija voi valita (sininen)
- opintojen aikana; opintojen aikana, miten olisi hyvä opintojen aikana tehdä moniammatillista yhteistyötä, että se vahvistaa opiskelijaa ja ryhmää (keltainen)
- opintojen päättyessä; opintojen päättyessä, miten olisi hyvä tehdä moniammatillisesti työtä, että opiskelija uskaltaa irtautua ryhmästä omaan elämään. (vihreä)

Ryhmät pohtivat aihetta noin puoli tuntia, jonka jälkeen jokainen ryhmä valitsee henkilön esittelemään tuotosta. Eteen kootaan eri vaiheiden edustajat, ja lopussa heille voi esittää aiheesta kysymyksiä.

Tuotos:

Tuotoksista jäsenetään kokonaisuus, jossa kuvataan yhteisöllisen ja moniammatillisen yhteistyön ihannekuvaus opiskelijan koko opintopolun ajalta.

Alueellinen yhteistyö oppilaitosten ja kuntien opiskeluhuollon palvelujen järjestämisessä

Alueellisen työskentelyn menetelmäkuvauksia

Alueellisen yhteistyön pohjustus (verkoston osallistaminen)

Verkkokeskusteluun osallistuminen kestää noin puoli tuntia

Tavoitteena on alueellisen yhteistyön käynnistäminen ja oppilas- ja opiskelijahuoltolain uudistukseen yhdessä valmistautuminen. Tarkoituksena on virittää keskustelua ja vuorovaikutusta kuntien ja koulutuksen järjestäjien johdon ja työntekijöiden välillä alueellisen yhteistyön mahdollisuuksista ja koota työväliseitä alueellisen seminaarin toteutukseen. Keskustelu toteutetaan verkkotyökalun avulla niin, että kukin toimijataho käsittelee aihetta omissa vakiintuneissa työryhmäpalaverissaan. Saatekirje ja ohjeet verkkotyöskentelyyn lähetetään eri toimijatahojen yhteyshenkilöille sähköpostilla ja he jakavat sen edelleen omille työryhmilleen. Verkkoalustalle on ladattu edustajaryhmän keskustelusta video, joka saattaa uuden oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämän alueellisen yhteistyön kehittämiseen. Videon katsomisen jälkeen työryhmä keskustelee ja kokoaa ajatuksensa verkkoalustalle seuraaviin kysymyksiin:

1. mitä sinulle merkityksellistä kuultit videon keskustelussa?
2. mitä vaikutuksia lakimuutoksella on omaan työhönne?
3. mitä annettavaa teillä on alueelliseen yhteistyöhön? mitä voisitte saada alueelliselta yhteistyöltä?

Verkkotyökalun käyttöön kutsutut ja osallistuneet pääsevät lukemaan muiden osallistujien kommentteja.

Tuotos:

Verkkokeskusteluista kootaan tiivistelmä kaikille osallistujille ja alueellisen seminaarin työpajojen työskentelyyn.

Alueellinen työpajaseminaari (osallistavat työpajat)

Seminaari kestää koko päivän klo 9-15.30

Alueellisen seminaarin tavoitteena on koota kuntien ja koulutuksen järjestäjien johtoa ja työntekijöitä keskustelemaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain uudistuksesta. Tarkoituksena on edistää alueellista yhteistyötä ja vuorovaikutusta oppimisympäristöjen hyvinvoinnin alueellisessa kehittämistyössä. Seminaarin alussa esitellään yhteinen pohjustus oppilas- ja opiskelijahuoltolain uudistuksesta ja yhteisöllisen oppilaitoksen kehittämisestä. Sen jälkeen osallistujat valitsevat haluamansa työpajan osallistavaa työskentelyä varten:

Työpaja 1. Mitä lakimuutos tarkoittaa meidän oppilaitoksessa ja minun työssä?

- Työpajan keskusteluissa pohditaan lakimuutoksen vaikutusta oppilaitokseen.
- Mitkä asiat teidän oppilaitoksessa synnyttävät eniten keskustelua?
- Onko jotain lakimuutoksen vaikutusta mistä ei ole vielä keskusteltu lainkaan?

Työpajan työskentelyn menetelminä käytetään tunneriviä ja prosessikävelyä.

Työpaja 2. Opiskelijahuollon kokonaisuus lakiuudistuksen jälkeen

- Millaista yhteistyötä Keski-Uudellamaalla kannattaa lakiuudistuksen kanssa tehdä?
- Kuinka kuntien ja koulujen välinen yhteistyö organisoidaan?
- Mitä samankaltaisuuksia siinä voisi olla eri paikkakunnilla?
- Voimmeko luoda yhteisen rakenteen hyvinvointisuunnitelmille?

Työpajan työskentelyn menetelmänä käytetään tulevaisuustyöskentelyn aarrekartta -menetelmää.

Työpaja 3. Yhteisöllisyys käytännössä

- Työpajassa jatketaan keskustelua aamupäivän yhteisöllisyys-työskentelyn pohjalta ja tuodaan siihen vielä lisää konkretiaa.
- Kuinka kehitetään yhteisöllistä oppilaitosta?
- Mitä yhteisöllisyys tarkoittaa oppilas- ja opiskelijahuollon näkökulmasta käytännön tasolla?

Työpajan työskentelyn menetelmänä käytetään open space -menetelmää.

Työpajojen keskustelujen tuotoksen esitellään lopuksi kaikille. Loppukoonti toteutetaan seminaarin vetäjien kootessa keskustelut jäsennetysti yhteen.

Tuotos:

Työpajojen ja seminaarien tuotoksista kootaan muistioid, jotka lähetetään seminaariin osallistujille ja joita hyödynnetään alueellisen yhteistyön jatkotyöstämisessä.

Alueellisen yhteistyön jatkotyöstäminen (verkoston osallistaminen)

Verkkokeskusteluun osallistuminen kestää noin puoli tuntia

Tavoitteena on jatkaa alueellista yhteistyötä oppimisympäristöjen hyvinvoinnin kehittämistyössä.

Alueellisen seminaarin tuotoksista on koottu ehdotuksia oppilas- ja opiskelijahuoltotyön kehittämisen jatkotyöskentelyä varten. Verkkokeskustelun avulla on tarkoitus koota osallistujien kommentteja siitä, mitkä ovat tärkeimpiä aiheita alueellisen yhteistyön jatkotyöskentelyyn. Keskustelu toteutetaan verkkotyökalun avulla niin, että kukin toimijataho käsittelee aihetta omissa vakiintuneissa työryhmäpalaverissaan. Saatekirje ja ohjeet verkkotyöskentelyyn lähetetään kaikille seminaariin ja edelliseen verkkokeskusteluun osallistujille.

Työryhmä keskustelee ja kokoaa ajatuksensa verkkoalustalle seuraaviin kysymyksiin:

- Mitkä asiat teidän oppilaitoksessa voisivat eniten hyötyä yhteisestä työstämisestä? Mihin asioihin kannattaisi seuraavaksi käytettävissä olevat yhteistyön resurssit lähiaikoina suunnata?

Sen jälkeen työryhmä äänestää tärkeimmät yhteisen kehittämisen aihealueet seuraavista vaihtoehtoista:

- Yhteinen alueellinen runkoehdotus ja sisältöehdotuksia oppilaitoskohtaisen opiskeluhuollon suunnitelmaan
- Yhteys lastensuojelulain mukaiseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan
- Tiedonkulku, tietosuojat, tietojenkäsittely ja rekisterit
- Ennaltaehkäisevä työ ja yhteisöllisyys
- Opiskeluhuoltoryhmän työn organisointi / uudistaminen ja vastuiden määrittely
- Yhteistyö kunnan ja oppilaitoksen välillä
- Oppilashuollon suunnitelma osaksi arkea
- Lasten ja nuorten äänen kuuleminen – Mitä he odottavat hyvinvoinnin tuelta?
- Oppilaitoksen henkilökunnan opiskeluhuollollisen osaamisen lisääminen
- Johtaminen, prosessin johtaminen, erilaisten suunnitelmien ja lainsäädännön integroiminen, tahtotila, aloitteellisuus
- Alueellinen ammatillinen yhteistyö
- Opiskelijahuollon henkilöstö, työn jatkuvuus, kelpoisuudet, rekrytointi, osaaminen

Verkkotyökalun käyttäjät pääsevät lukemaan muiden osallistujien kommentteja ja äänestyksen yhteenvettoa.

Tuotos:

Verkkotyökalun kommenttien ja äänestyksen tuotoksista tehdään ehdotus alueellisen yhteistyön jatkotyöstämisen periaatteista ja suunnittelun resursoinnista.